

Codul penal

Codul de procedură penală

Legile de executare

- Decizii ale Curții Constituționale
- Recursuri în interesul legii
- Hotărâri prealabile
- Legislație conexă
- Index alfabetic

Ediție îngrijită și adnotată de
Procuror dr. Ioan-Paul Chiș și
Judecător dr. Victor Văduva

Actualizată la data de
1 septembrie 2023

PARTEA SPECIALĂ

Titlul I. Infrapecuni contra persoanei

Capitolul I. Infrapecuni contra vieții

Legislație conecă: ► art. 22 alin. (1) C. Rom.; ► art. 2 parag. 1 teza I CEDO; ► art. 2 alin. (1) CDFUE.

Art. 188. Omorul. (1) Uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește. [*R.A.: art. 174 CP 1969*]

Recurs în interesul legii (CP 1969). A se vedea Decizia nr. 35/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite, redată în extras *infra*, la art. 383.

Legislație conecă: art. 32 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004).

Art. 189. Omorul calificat. (1) Omorul săvârșit în vreuna dintre următoarele împrejurări:

a) cu premeditare;

b) din interes material;

c) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse;

d) pentru a înlesni sau a ascunde săvârșirea altei infrapecuni;

e) de către o persoană care a mai comis anterior o infrapecune de omor sau o tentativă la infrapecunea de omor;

f) asupra a două sau mai multor persoane;

g) asupra unei femei gravide;

h) prin cruzimi;

i)^[1] profitând de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze,

se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește. [*R.A.: art. 175 și art. 176 CP 1969*]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 17/2018 (M. Of. nr. 1000 din 27 noiembrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia, Secția penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a chestiunii de drept: „Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal prin raportare la dispozițiile art. 169 din Codul penal, intervenirea reabilitării sau împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana unui inculpat, condamnat anterior definitiv pentru o infrapecune de omor sau tentativă la infrapecunea de omor, împiedică reținerea agravantei prevăzute de art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în cazul comiterii unei noi infrapecuni de omor sau tentative la infrapecunea de omor”, și a stabilit:

^[1] Lit. i) de la alin. (1) al art. 189 a fost introdusă prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 248/2023.

„În interpretarea art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal și a art. 169 alin. (1) din Codul penal, în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni de omor sau tentative la infracțiunea de omor, reabilitarea ori împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal”.

Recurs în interesul legii (CP 1969). Prin Decizia nr. V/2006 (M. Of. nr. 492 din 7 iunie 2006), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a stabilit:

„Actele de violență cu intenția de a ucide, săvârșite în aceeași împrejurare asupra a două persoane, dintre care una a decedat, constituie atât infracțiunea de omor – simplu, calificat sau deosebit de grav – comisă asupra unei singure persoane, cât și tentativa de omor, după caz, simplu, calificat sau deosebit de grav, aflate în concurs.

Agravanta prevăzută în art. 176 alin. (1) lit. b) din Codul penal [art. 189 alin. (1) lit. f) CP actual – n.r.] nu este aplicabilă în cazul faptelor menționate”.

Decizie de îndrumare. Prin Decizia de îndrumare nr. 4/1970, Tribunalul Suprem a dispus:

„1. Pentru existența infracțiunii de omor deosebit de grav prevăzut de art. 176 alin. (1) lit. b) din Codul penal [omorul calificat prevăzut de art. 189 alin. (1) lit. f) CP actual – n.r.] nu este necesar ca fapta să fi fost săvârșită printr-o acțiune unică, ci este suficient să fi fost comisă în aceeași împrejurare chiar prin acțiuni diferite. Prevederile art. 176 alin. (1) lit. c) din Codul penal [art. 189 alin. (1) lit. e) CP actual – n.r.] sunt aplicabile atât în situația în care pentru primul omor infractorul a fost condamnat anterior printr-o hotărâre definitivă, cât și în cazul în care acesta este judecat deodată pentru toate omorurile săvârșite în împrejurări diferite. În ambele situații se vor aplica însă, după caz, dispozițiile legale privitoare la starea de recidivă sau la concursul de infracțiuni. 2. Tentativa de omor, asupra a două sau mai multor persoane, va fi sancționată, când niciuna dintre victime nu a decedat, în baza art. 21 din Codul penal [art. 33 CP actual – n.r.] combinat cu art. 176 lit. b) din Codul penal. 3. Dacă, în cazul menționat la punctul 2, una dintre victime a decedat, fapta va constitui atât infracțiunea de omor – simplu, calificat sau deosebit de grav – săvârșită asupra unei singure persoane, cât și tentativa de omor, după caz, simplu, calificat sau deosebit de grav, aflate în concurs”.

Legislație conexă: art. 32 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004).

Art. 190. Uciderea la cererea victimei. Uciderea săvârșită la cererea explicită, serioasă, conștientă și repetată a victimei care suferea de o boală incurabilă sau de o infirmitate gravă atestată medical, cauzatoare de suferințe permanente și greu de suportat, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Art. 191. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii. (1) Fapta de a determina sau înlesni sinuciderea unei persoane, dacă sinuciderea a avut loc, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani.

(2) Când fapta prevăzută în alin. (1) s-a săvârșit față de un minor cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani sau față de o persoană cu discernământ diminuat, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani.

(3) Determinarea sau înlesnirea sinuciderii, săvârșită față de un minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani sau față de o persoană care nu a putut să-și dea seama de consecințele acțiunilor sau inacțiunilor sale ori nu putea să le controleze, dacă sinuciderea a avut loc, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă actele de determinare sau înlesnire prevăzute în alin. (1)-(3) au fost urmate de o încercare de sinucidere, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate. [R.A.: art. 179 CP 1969]

Art. 192. Uciderea din culpă. (1) Uciderea din culpă a unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani. Când încălcarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere constituie prin ea însăși o infracțiune se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Dacă prin fapta săvârșită s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se majorează cu jumătate. [R.A.: art. 178 CP 1969]

Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății

Legislație conexă: ► art. 22 alin. (1) C. Rom.; ► art. 3 alin. (1) CDFUE.

Art. 193. Lovirea sau alte violențe. (1) Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prin care se produc leziuni traumatice sau este afectată sănătatea unei persoane, a cărei gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale de cel mult 90 de zile, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani sau cu amendă.

(2)¹)¹) Limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și (2) se majorează cu o treime atunci când:

a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;

b) victima este un minor;

c) fapta este săvârșită în public;

d) făptuitorul are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4)²)²) În cazul faptelor săvârșite în condițiile alin. (2¹), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu. [R.A.: art. 180 alin. (1), (2), alin. (3) teza I și alin. (4) teza I CP 1969]

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 11/2019 (M. Of. nr. 477 din 12 iunie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, a stabilit:

¹) Alin. (2¹) al art. 193 a fost introdus prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 248/2023.

²) Alin. (4) al art. 193 a fost introdus prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 248/2023.

„Pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie, prevăzută de art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare în plângerea prealabilă a persoanei vătămate, încetarea procesului penal poate fi dispusă numai ca efect al retragerii plângerii prealabile, și nu ca efect al împăcării”.

Legislație conexă: ► art. 24 din Legea nr. 191/2003 privind infracțiunile la regimul transportului naval (M. Of. nr. 332 din 16 mai 2003); ► art. 652 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015).

Art. 194. Vătămarea corporală. (1) Fapta prevăzută în art. 193, care a cauzat vreuna dintre următoarele consecințe:

- a) o infirmitate;
- b) leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, care au necesitat, pentru vindecare, mai mult de 90 de zile de îngrijiri medicale;
- c) un prejudiciu estetic grav și permanent;
- d) avortul;
- e) punerea în primejdie a vieții persoanei, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Când fapta a fost săvârșită în scopul producerii uneia dintre consecințele prevăzute în alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. c), pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(2¹)^[1] Limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și (2) se majorează cu o treime atunci când:

- a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;
- b) victima este un minor;
- c) fapta este săvârșită în public;
- d) făptuitorul are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor.

(3) Tentativa la infracțiunea prevăzută în alin. (2) se pedepsește. **[R.A.: art. 181 alin. (1), alin. (2) teza I și alin. (3) teza I și art. 182 CP 1969]**

Legislație conexă: ► art. 24 din Legea nr. 191/2003 privind infracțiunile la regimul transportului naval (M. Of. nr. 332 din 16 mai 2003); ► art. 32 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004); ► art. 652 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015).

Art. 195. Lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte. Dacă vreuna dintre faptele prevăzute în art. 193 și art. 194 a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani. **[R.A.: art. 183 CP 1969]**

Art. 196. Vătămarea corporală din culpă. (1) Fapta prevăzută în art. 193 alin. (2) săvârșită din culpă de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice ori a unei substanțe psihoactive sau în desfășurarea unei activități ce constituie prin ea însăși infracțiune se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în art. 194 alin. (1) săvârșită din culpă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

[¹] Alin. (2¹) al art. 194 a fost introdus prin art. unic pct. 4 din Legea nr. 248/2023.

(3) Când fapta prevăzută în alin. (2) a fost săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

(4) Dacă urmările prevăzute în alin. (1)-(3) s-au produs față de două sau mai multe persoane, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(5) Dacă nerespectarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere sau desfășurarea activității care a condus la comiterea faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (3) constituie prin ea însăși o infracțiune se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(6) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. **[R.A.: art. 184 CP 1969]**

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 4/2015 (M. Of. nr. 244 din 9 aprilie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Tribunalul București, Secția I penală, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept, respectiv dacă infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. (2) teza I [fapta a avut vreuna dintre urmările prevăzute de art. 182 alin. (1)] și (4) din Codul penal din 1969 își găsește corespondentul în infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) din actualul Cod penal sau dacă, dimpotrivă, este dezincriminată, și a stabilit:

„Infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. (2) teza I [fapta a avut vreuna dintre urmările prevăzute de art. 182 alin. (1)] și alin. (4) din Codul penal din 1969 în ipoteza în care fapta a produs o vătămare ce a necesitat între 11 și 90 de zile de îngrijiri medicale și nu îndeplinește una dintre condițiile impuse de alin. (1) al art. 196 din Codul penal este dezincriminată începând cu data de 1 februarie 2014”.

2. Prin Decizia nr. 8/2018 (M. Of. nr. 539 din 28 iunie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept: „dacă pentru întrunirea tipicității infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) din Codul penal, privind vătămarea corporală din culpă, sintagma din teza I a acestui text incriminator, respectiv «(...) sub influența băuturilor alcoolice (...)», trebuie interpretată ca referindu-se la un anumit grad de îmbibație de alcool pur în sânge, eventual cel indicat de legiuitor la art. 336 alin. (1) din Codul penal, sau, indiferent de gradul de îmbibație alcoolică în sânge, este atrasă răspunderea penală a oricărei persoane care săvârșește o vătămare corporală din culpă sub această modalitate normativă, dacă a consumat alcool depistabil prin mijloace tehnice sau medico-legale prevăzute de legislație”, și a stabilit:

„În interpretarea dispozițiilor art. 196 alin. (1) teza I din Codul penal, care incriminează fapta prevăzută în art. 193 alin. (2) din Codul penal săvârșită din culpă de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice, existența infracțiunii de vătămare corporală din culpă nu este condiționată de o anumită limită a îmbibației alcoolice”.

Art. 197. Relele tratamente aplicate minorului. Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau de orice persoană în grija căreia se află minorul, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. **[R.A.: art. 306 CP 1969]**

Recurs în interesul legii (CP 1969). Prin Decizia nr. 37/2008 (M. Of. nr. 177 din 23 martie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunile Unite, în interpretarea dispozițiilor art. 306 CP 1969 (art. 197 CP actual – n.r.), a stabilit:

„*Infrațiunile de lovire sau alte violențe prevăzute de art. 180 din Codul penal (art. 193 CP actual – n.r.), vătămare corporală prevăzută de art. 181 din Codul penal (art. 194 CP actual – n.r.) și lipsire de libertate în mod ilegal prevăzută de art. 189 din Codul penal (art. 205 CP actual – n.r.), după caz, se vor reține în concurs ideal cu infracțiunea de rele tratamente aplicate minorului, în cazul faptei părintelui sau persoanei căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare, care abuzează de autoritatea sa și, contrar intereselor minorului, exercită acte de violență sau lipsire de libertate împotriva acestuia, cu intenția de a-i produce suferințe, vătămări fizice sau morale, și care au pus în primejdie gravă dezvoltarea fizică, intelectuală sau morală a minorului*”.

Notă. În prezent, în cazul în care este vorba despre membri de familie, trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 199 CP actual.

Legislație conexă: art. 94-103 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 198. Încăierarea. (1)^[1] Participarea la o încăierare se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă în cursul încăierării s-a cauzat o vătămare corporală uneia sau mai multor persoane și nu se cunoaște care dintre participanți a produs urmările, se aplică tuturor pedeapsa închisorii de la unu la 5 ani, cu excepția victimei, care răspunde potrivit alin. (1).

(3) Când prin fapta săvârșită în condițiile alin. (2) s-a cauzat moartea unei persoane, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani, iar dacă s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Nu se pedepsește cel care a fost prins în încăierare împotriva voinței sale sau care a încercat să-i despartă pe alții. [**R.A.:** art. 322 CP 1969]

Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie

Art. 199. Violența în familie. (1) Dacă faptele prevăzute în art. 188, art. 189 și art. 193-195 sunt săvârșite asupra unui membru de familie, maximul special al pedepsei prevăzute de lege se majorează cu o pătrime.

(2)^[2] În cazul infracțiunilor prevăzute în art. 193 și art. 196 săvârșite asupra unui membru de familie, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu. [**R.A.:** art. 175 alin. (1) lit. c), art. 180 alin. (1'), (2'), (3) și (4) și art. 181 alin. (1'), (2) și (3) CP 1969]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 11/2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 193.

Legislație conexă: ► Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată (M. Of. nr. 948 din 15 octombrie 2020); ► Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice,

^[1] Alin. (1) al art. 198 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 5 din Legea nr. 248/2023.

^[2] Alin. (2) al art. 199 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic din Legea nr. 233/2020.

adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, ratificată prin Legea nr. 30/2016 (M. Of. nr. 224 din 25 martie 2016).

Art. 200. Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă. (1) Uciderea copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, săvârșită de către mama aflată în stare de tulburare psihică se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă faptele prevăzute în art. 193-195 sunt săvârșite asupra copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele speciale ale pedepsei sunt de o lună și, respectiv, 3 ani. **[R.A.: art. 177 CP 1969]**

Decizie de îndrumare. Prin Decizia de îndrumare nr. 2/1976, Tribunalul Suprem a dispus: „2. *Activitățile complicei ori instigatorului la suprimarea vieții copilului nou-născut, imediat după naștere, de către mama care s-a aflat într-o stare de tulburare pricinuită de naștere, se consideră complicitate ori instigare la infracțiunea de omor calificat [art. 175 lit. d) sau, după caz, și lit. a) ori c) din același articol] [art. 189 alin. (1) lit. a) și art. 199 CP actual – n.r.], iar nu la infracțiunea de pruncucidere. 3. În lipsa unor elemente circumstanțiale care să justifice încadrarea faptei ca infracțiune de pruncucidere, activitatea mamei de a fi suprimat viața copilului nou-născut urmează să fie încadrată în dispozițiile art. 175 lit. c) și d) din Codul penal (art. 199 CP actual – n.r.). Dacă din probe rezultă că mama copilului a acționat cu premeditare, se va reține, ca element circumstanțial al omorului calificat, și cel prevăzut la lit. a) din art. 175 din Codul penal [art. 189 alin. (1) lit. a) CP actual – n.r.]. În cazul încadrării juridice a faptei mamei potrivit alin. (1) de mai sus, activitățile celorlalți participanți urmează să fie încadrate în dispozițiile art. 175 lit. d) din Codul penal, iar, dacă au acționat cu premeditare ori sunt rude apropiate, încadrarea se va face, după caz, și în lit. a) sau c) din același text de lege [art. 189 alin. (1) lit. a) și art. 199 CP actual – n.r.]. 4. Dacă uciderea nou-născutului a fost comisă de o altă persoană, activitatea de participare a mamei urmează să fie încadrată ca instigare, complicitate sau coautorat la infracțiunea prevăzută de art. 175 lit. c) și d), sau și de la lit. a) din menționatul text [art. 189 alin. (1) lit. a) și art. 199 CP actual – n.r.], în cazul în care a acționat cu premeditare”.*

Notă. Varianta agravată de la art. 175 alin. (1) lit. d) CP 1969 (omorul săvârșit profitând de starea de neputință a victimei de a se apăra) nu a mai fost preluată în Codul penal actual, putând fi avută însă în vedere circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. e) CP actual.

Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului

Art. 201. Întreruperea cursului sarcinii. (1) Întreruperea cursului sarcinii săvârșită în vreuna dintre următoarele împrejurări:

a) în afara instituțiilor medicale sau a cabinetelor medicale autorizate în acest scop;
b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie și drept de liberă practică medicală în această specialitate;
c) dacă vârsta sarcinii a depășit paisprezece săptămâni,
se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Întreruperea cursului sarcinii, săvârșită în orice condiții, fără consimțământul femeii însărcinate, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) s-a cauzat femeii însărcinată o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Când faptele au fost săvârșite de un medic, pe lângă pedeapsa închisorii, se va aplica și interzicerea exercitării profesiei de medic.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

(6) Nu constituie infracțiune întreruperea cursului sarcinii în scop terapeutic efectuată de un medic de specialitate obstetrică-ginecologie, până la vârsta sarcinii de douăzeci și patru de săptămâni, sau întreruperea ulterioară a cursului sarcinii, în scop terapeutic, în interesul mamei sau al fătului.

(7) Nu se pedepsește femeia însărcinată care își întrerupe cursul sarcinii. *[R.A.: art. 185 CP 1969]*

Art. 202. Vătămarea fătului. (1) Vătămarea fătului, în timpul nașterii, care a împiedicat instalarea vieții extrauterine se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani.

(2) Vătămarea fătului, în timpul nașterii, care a cauzat ulterior copilului o vătămare corporală, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă a avut ca urmare moartea copilului pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Vătămarea fătului în timpul sarcinii, prin care s-a cauzat ulterior copilului o vătămare corporală, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani, iar dacă a avut ca urmare moartea copilului pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(4) Vătămarea fătului săvârșită în timpul nașterii de către mama aflată în stare de tulburare psihică se sancționează cu pedeapsa prevăzută în alin. (1) și alin. (2), ale cărei limite se reduc la jumătate.

(5) Dacă faptele prevăzute în alin. (1)-(4) au fost săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(6) Nu constituie infracțiune faptele prevăzute în alin. (1)-(3) săvârșite de un medic sau de persoana autorizată să asiste nașterea sau să urmărească sarcina, dacă acestea au fost săvârșite în cursul actului medical, cu respectarea prevederilor specifice profesiei și au fost făcute în interesul femeii gravide sau al fătului, ca urmare a riscului inerent exercitării actului medical.

(7) Vătămarea fătului în perioada sarcinii de către femeia însărcinată nu se pedepsește.

Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie

Art. 203. Lăsarea fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate. (1) Omisiunea de a da ajutorul necesar sau de a anunța de îndată autoritățile de către cel care a găsit o persoană a cărei viață, integritate corporală sau sănătate este în pericol și nu are puțința de a se salva se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta nu constituie infracțiune dacă, prin acordarea ajutorului, autorul s-ar expune unui pericol grav cu privire la viața, integritatea corporală sau sănătatea sa. *[R.A.: art. 315 și art. 316 CP 1969]*

Art. 204. Împiedicarea ajutorului. Împiedicarea intervenției ajutoarelor pentru salvarea unei persoane de la un pericol iminent și grav pentru viața, integritatea corporală sau sănătatea acesteia se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Capitolul VI. Infrațiuni contra libertății persoanei

Art. 205. Lipsirea de libertate în mod ilegal. (1) Lipsirea de libertate a unei persoane în mod ilegal se pedepsește cu închisoarea de la unu la 7 ani.

(2) Se consideră lipsire de libertate și răpirea unei persoane aflate în imposibilitatea de a-și exprima voința ori de a se apăra.

(3) Dacă fapta este săvârșită:

a) de către o persoană înarmată;

b) asupra unui minor;

c) punând în pericol sănătatea sau viața victimei,

pedeapsa este închisoarea cuprinsă între 3 și 10 ani.

(4) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Tentativa la infrațiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește. *[R.A.: art. 189 CP 1969]*

Legislație conexă: ► art. 23 alin. (1) C. Rom.; ► art. 5 CEDO; ► art. 6 CDFUE; ► art. 32 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004).

Art. 206. Amenințarea. (1) Fapta de a amenința o persoană cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva sa ori a altei persoane, dacă este de natură să îi producă o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăși sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea care a format obiectul amenințării.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. *[R.A.: art. 193 CP 1969]*

Legislație conexă: ► art. 8 din Legea nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială, republicată (M. Of. nr. 200 din 23 martie 2007); ► art. 82 din Legea nr. 138/2004 a îmbunătățirilor funciare, republicată (M. Of. nr. 88 din 13 februarie 2009); ► art. 32 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004); ► art. 652 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015).

Art. 207. Șantajul. (1) Constrângerea unei persoane să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, în scopul de a dobândi în mod injust un folos nepatrimonial, pentru sine ori pentru altul, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează amenințarea cu darea în vileag a unei fapte reale sau imaginare, compromițătoare pentru persoana amenințată ori pentru un membru de familie al acesteia, în scopul prevăzut în alin. (1).

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost comise în scopul de a dobândi în mod injust un folos patrimonial, pentru sine sau pentru altul, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani. [R.A.: art. 194 CP 1969]

Legislație conexă: ► art. 13¹ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000); ► art. 33 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004).

Art. 208. Hărțuirea. (1) Fapta celui care, în mod repetat, urmărește, fără drept sau fără un interes legitim, o persoană ori îi supraveghează locuința, locul de muncă sau alte locuri frecventate de către aceasta, cauzându-i astfel o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 6 luni sau cu amendă.

(2) Efectuarea de apeluri telefonice sau comunicări prin mijloace de transmitere la distanță, care, prin frecvență sau conținut, îi cauzează o temere unei persoane, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

(2)¹)^[1] Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt săvârșite asupra unui minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile

Art. 209. Sclavia. Punerea sau ținerea unei persoane în stare de sclavie, precum și traficul de sclavi se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. [R.A.: art. 190 CP 1969]

Legislație conexă: ► art. 4 parag. 1 CEDO; ► art. 5 alin. (1) CDFUE; ► Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001); ► Convenția de la Geneva din 25 septembrie 1926 referitoare la sclavie, ratificată prin Decretul nr. 988/1931 (B. Of. nr. 76 din 1 aprilie 1931); ► Convenția suplimentară cu privire la abolirea sclaviei, traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor analoge sclaviei, adoptată la 7 septembrie 1956 de Conferința plenipotențiarilor Națiunilor Unite și intrată în vigoare la 30 aprilie 1957, ratificată prin Decretul nr. 375/1957 (B. Of. nr. 33 din 9 decembrie 1957).

Art. 210.^[2] Traficul de persoane. (1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvârșită:

- a) prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate;
- b) profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane;
- c) prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

^[1] Alin. (2)¹) al art. 208 a fost introdus prin art. unic pct. 6 din Legea nr. 248/2023.

^[2] Art. 210 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 245 pct. 21 din Legea nr. 187/2012.

(2) Traficul de persoane săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani.

(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.
[R.A.: art. 12, art. 15 alin. (1) și art. 16 din Legea nr. 678/2001]

Legislație conexă: ► art. 5 alin. (3) CDFUE; ► Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001); ► Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, ratificată prin Legea nr. 300/2006 (M. Of. nr. 622 din 19 iulie 2006); ► Legea nr. 118/2019 privind Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor (M. Of. nr. 522 din 26 iunie 2019).

Art. 211. Traficul de minori. (1)^[1] Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2)^[2] Pedepsa este închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când^[3]:

a) fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1);

b) fapta a fost săvârșită de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d)^[4] fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;

e) fapta a fost săvârșită de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul sau făptuitorul a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze.

(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.
[R.A.: art. 13, art. 15 alin. (1) și art. 16 din Legea nr. 678/2001]

Legislație conexă: ► art. 5 alin. (3) CDFUE; ► Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001); ► Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, ratificată prin Legea nr. 300/2006 (M. Of. nr. 622 din 19 iulie 2006); ► Legea nr. 118/2019 privind Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor (M. Of. nr. 522 din 26 iunie 2019).

^[1] Alin. (1) al art. 211 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din Legea nr. 217/2020.

^[2] Alin. (2) al art. 211 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[3] Partea introductivă de la alin. (2) al art. 211 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 3 din Legea nr. 217/2020.

^[4] Lit. d) și e) de la alin. (2) al art. 211 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 3 din Legea nr. 217/2020.

Titlul II. Camera preliminară

Art. 342.^[1] Obiectul procedurii în camera preliminară. Obiectul procedurii camerei preliminară îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. [*R.A.: art. 300 alin. (1) CPP 1968*]

Art. 343.^[2] Durata procedurii în camera preliminară. Durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță.

Art. 344.^[3] Măsurile premergătoare. (1) După sesizarea instanței prin rechizitoriu, dosarul se repartizează aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.

(2)^[4] Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) În cazurile prevăzute la art. 90, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilește, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(4) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) și (3), dacă s-au formulat cereri sau excepții ori dacă a ridicat excepții din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul pentru soluționarea acestora, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 14/2018 (M. Of. nr. 765 din 5 septembrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor prevăzute de art. 344 alin. (2) din Codul de procedură penală, a stabilit:

^[1] Art. 342 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 219 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Art. 343 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 220 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Art. 344 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 221 din Legea nr. 255/2013.

^[4] Alin. (2)-(4) ale art. 344 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 9 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 344 alin. (4) CPP sunt neconstituționale.

„Termenul în care inculpatul, persoana vătămată și celelalte părți pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală este un termen de recomandare”.

Legislație conexă: art. 58 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 345.^[1] Procedura în camera preliminară. (1)^[2] La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate, precum și excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă, ascultând concluziile părților și ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum și ale procurorului.

(1)^[3] În cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate, judecătorul de cameră preliminară solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu își desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(1)² După consultarea autorității competente, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.

(2) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere, care se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(3) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază

^[1] Art. 345 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului”, este neconstituțională.

^[2] Alin. (1) al art. 345 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 37 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 802/2017 (M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) CPP, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor și excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara „oricăror înscrisuri noi prezentate”, este neconstituțională.

^[3] Alin. (1)¹ și (1)² ale art. 345 au fost introduse prin art. I pct. 38 din Legea nr. 201/2023.

neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 23/2022 (M. Of. nr. 665 din 4 iulie 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Tribunalul Brașov, Secția penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare” și a stabilit:

„Actul prin care procurorul remediază neregularitățile rechizitoriului, în condițiile prevăzute de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, nu este supus verificării pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior”.

Art. 346.^[1] Soluțiile. (1)^[2] Dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecătii. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citirea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora.

(2) Dacă respinge cererile și excepțiile invocate ori ridicate din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) și (2), prin aceeași încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecătii.

(3) Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a)^[3] rechizitoriul este emis de un procuror necompetent după materie sau după calitatea persoanei ori este neregulamentar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecătii;

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

c) procurorul solicită restituirea cauzei, în condițiile art. 345 alin. (3), ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceeași dispoziție.

(4) În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecătii.

(4¹)^[4] În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. a) și c) și la alin. (4), judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în camera de consiliu, cu citirea părților și

^[1] Art. 346 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 223 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1) și (2) ale art. 346 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 1 pct. 11 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016.

^[3] Lit. a) de la alin. (3) al art. 346 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 1 pct. 39 din Legea nr. 201/2023.

^[4] Alin. (4¹) și (4²) ale art. 346 au fost introduse prin art. 1 pct. 12 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că

a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Încheierea se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(4)² În cazul prevăzut la alin. (3) lit. b), restituirea cauzei la procuror se dispune prin încheierea prevăzută la art. 345 alin. (2).

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

(6) Dacă apreciază că instanța sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art. 50 și 51, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecării exercită funcția de judecată în cauză. [R.A.: art. 300 alin. (2) și art. 332 CPP 1968]

Recurs în interesul legii (CPP 1968). 1. A se vedea Decizia nr. LXV (65)/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite, redată în extras *supra*, la art. 236.

2. A se vedea Decizia nr. 7/2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 348.

Art. 347.^[1] Contestația. (1)^[2] În termen de 3 zile de la comunicarea încheierilor prevăzute la art. 346 alin. (1)-(4²), procurorul, părțile și persoana vătămată pot face contestație. Contestația poate privi și modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor.

(2) Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate. Când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se judecă de către completul competent, potrivit legii.

(3)^[3] Contestația se soluționează în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Dispozițiile art. 345 și 346 se aplică în mod corespunzător.

(4)^[4] În soluționarea contestației nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută.

Notă. Prin Decizia nr. 18/2017 (M. Of. nr. 312 din 2 mai 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală – în redactarea anterioară modificării prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu următorul conținut: „În termen de

soluția legislativă cuprinsă în art. 346 alin. (1) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului”, este neconstituțională.

^[1] Art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 224 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1) al art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 13 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 631/2015 (M. Of. nr. 831 din 6 noiembrie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 347 alin. (1) CPP, potrivit căreia numai „procurorul și inculpatul” pot face contestație, este neconstituțională.

^[3] Alin. (3) al art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 13 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 347 alin. (3) CPP raportate la cele ale art. 344 alin. (4), art. 345 alin. (1) și art. 346 alin. (1) din același cod sunt neconstituționale.

^[4] Alin. (4) al art. 347 a fost introdus prin art. 1 pct. 14 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016.

3 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 346 alin. (1), procurorul și inculpatul pot face contestație cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute la art. 346 alin. (3)-(5)” – și a constatat că soluția legislativă care exclude posibilitatea de a face contestație împotriva soluției prevăzute la art. 346 alin. (2) este neconstituțională.

Legislație conexă: art. 34 alin. (4) lit. b) și d) și art. 59 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 348.^[1] Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară. În procedura de cameră preliminară, asupra măsurilor preventive se pronunță judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul.

Recurs în interesul legii (CPP 1968). Prin Decizia nr. 7/2011 (M. Of. nr. 447 din 27 iunie 2011), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a stabilit:

„Dispozițiile art. 274 alin. (2) fraza I din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, în situația restituirii cauzei, potrivit art. 272 din Codul de procedură penală (art. 334 CPP actual – n.r.), dacă inculpatul este arestat și instanța menține arestarea preventivă, termenul de 30 de zile curge de la rămânerea definitivă a hotărârii instanței prin care s-a dispus restituirea cauzei la procuror în vederea refacerii urmăririi penale”.

Notă. În prezent, trimiterea la instanță se va înțelege ca fiind făcută la judecătorul de cameră preliminară.

^[1] Art. 348 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 437/2017 (M. Of. nr. 763 din 26 septembrie 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2) CPP și a constatat că sintagma „sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investit cu soluționarea contestației” din cuprinsul acestora este neconstituțională. Anterior modificării art. 348 prin Legea nr. 75/2016, prin Decizia nr. 5/2014 (M. Of. nr. 80 din 30 ianuarie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, stabilise că judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată prin rechizitoriu, a cărui încheiere prin care s-a dispus începerea judecății a fost atacată cu contestație, are competența de a se pronunța asupra măsurilor preventive, conform dispozițiilor legale care reglementează măsurile preventive în procedura de cameră preliminară, până la soluționarea contestației prevăzute în art. 347 CPP.

Titlul III. Judecata

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 349.^[1] Rolul instanței de judecată. (1) Instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecării cu garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și asigurarea administrării probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii.

(2) Instanța poate soluționa cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, dacă inculpatul solicită aceasta și recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa și dacă instanța apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, cu excepția cazului în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață. [*R.A.: art. 287 CPP 1968*]

Art. 350. Locul unde se desfășoară judecata. (1) Judecata se desfășoară la sediul instanței.

(2) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc. [*R.A.: art. 288 CPP 1968*]

Art. 351. Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea. (1) Judecata cauzei se face în fața instanței constituite potrivit legii și se desfășoară în ședință, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

(2)^[2] Instanța este obligată să pună în discuție cererile procurorului, ale părților sau ale celorlalți subiecți procesuali și excepțiile ridicate de aceștia sau din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

(3) Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecării. [*R.A.: art. 289 și art. 302 CPP 1968*]

Legislație conexă: ► art. 6 parag. 1 teza I CEDO; ► art. 47 teza a II-a prima parte CDFUE.

Art. 352. Publicitatea ședinței de judecată. (1) Ședința de judecată este publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Ședința desfășurată în camera de consiliu nu este publică.

(2) Nu pot asista la ședința de judecată minorii sub 18 ani, cu excepția situației în care aceștia au calitatea de părți sau martori, precum și persoanele înarmate, cu excepția personalului care asigură paza și ordinea.

(3) Dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justiției, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, poate declara ședința nepublică pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

(4) Instanța poate de asemenea să declare ședință nepublică la cererea unui martor, dacă prin audierea sa în ședință publică s-ar aduce atingere siguranței ori demnității sau vieții intime a acestuia sau a membrilor familiei sale, ori la cererea

^[1] Art. 349 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 225 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (2) al art. 351 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 226 din Legea nr. 255/2013.

procurorului, a persoanei vătămate sau a părților, în cazul în care o audiere în public ar pune în pericol confidențialitatea unor informații.

(5) Declararea ședinței nepublice se face în ședință publică, după ascultarea părților prezente, a persoanei vătămate și a procurorului. Dispoziția instanței este executorie.

(6) În timpul cât ședința este nepublică, nu sunt admise în sala de ședință decât părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și celelalte persoane a căror prezență este autorizată de instanță.

(7)^[1] Părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și experții desemnați în cauză au dreptul de a lua cunoștință de actele și conținutul dosarului.

(8) Președintele completului are îndatorirea de a aduce la cunoștința persoanelor ce participă la judecata desfășurată în ședință nepublică obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor obținute pe parcursul procesului.

(9) Pe durata judecării, instanța poate interzice publicarea și difuzarea, prin mijloace scrise sau audiovizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea persoanei vătămate, a părții civile, a părții responsabile civilmente sau a martorilor, în condițiile prevăzute la alin. (3) sau (4).

(10)^[2] Informațiile de interes public din dosar se comunică în condițiile legii.

(11)-(12)^[3] *Abrogate. [R.A.: art. 290 CPP 1968]*

Recurs în interesul legii (CPP 1968). Prin Decizia nr. 1/2010 (M. Of. nr. 771 din 18 noiembrie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunile Unite, a stabilit:

„În faza de judecată, cererea de prelungire a dreptului de circulație, întemeiată pe prevederile art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se va soluționa în condiții de publicitate, cu citarea părților, conform prevederilor art. 290 și 291 din Codul de procedură penală (art. 352 și art. 353 CPP actual – n.r.), iar instanța de judecată se va pronunța prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu sentința sau decizia (...)”.

Legislație conexă: ► art. 127 C. Rom.; ► art. 6 paragraf. 1 CEDO; ► art. 47 teza a II-a prima parte CDFUE; ► art. 24 și art. 25 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001).

Art. 353. Citarea la judecată^[4]. (1) Judecata poate avea loc numai dacă persoana vătămată și părțile sunt legal citate și procedura este îndeplinită. Inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente și, după caz, reprezentanții legali ai acestora se citează din oficiu de către instanță. Instanța poate dispune citarea altor subiecți procesuali

^[1] Alin. (7) și (8) ale art. 352 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 102 pct. 227 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (10) al art. 352 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 227 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (11) și (12) ale art. 352 au fost abrogate prin art. 1 pct. 41 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 21/2018 (M. Of. nr. 175 din 23 februarie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „instanța solicită” cu raportare la sintagma „permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului” din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (11) CPP, respectiv sintagma „autoritatea emitentă” din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (12) CPP sunt neconstituționale.

^[4] Denumirea marginală și alin. (1) și (2) ale art. 353 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 102 pct. 228 din Legea nr. 255/2013.

atunci când prezența acestora este necesară pentru soluționarea cauzei. Înfațișarea persoanei vătămate sau a părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu persoana reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

(2) Partea sau alt subiect procesual principal prezent personal, prin reprezentant sau prin apărător ales la un termen, precum și acela căruia, personal, prin reprezentant sau apărător ales ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmânat în mod legal citația pentru un termen de judecată nu mai sunt citați pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene, cu excepția situațiilor în care prezența acestora este obligatorie. Militarii și deținuții sunt citați din oficiu la fiecare termen.

(3) Pentru primul termen de judecată, persoana vătămată se citează cu mențiunea că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

(4) Neprezentarea persoanei vătămate și a părților citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanța consideră că este necesară prezența uneia dintre părțile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(5)^[1] *Abrogat.*

(6) Pe tot parcursul judecății, persoana vătămată și părțile pot solicita, oral sau în scris, ca judecata să se desfășoare în lipsă, în acest caz nemaifiind citate pentru termenele următoare.

(7)^[2] Când judecata se amână, părțile și celelalte persoane care participă la proces iau cunoștință de noul termen de judecată.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoștință, instanța le înmânează citații, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

(9) Participarea procurorului la judecata cauzei este obligatorie.

(10)^[3] Completul investit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părților ori a persoanei vătămate, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoștință, cu respectarea principiului continuității completului, în situația în care din motive obiective instanța nu își poate desfășura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluționării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluția judecătorului în camera de consiliu și fără citarea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat. *[R.A.: art. 291 CPP 1968]*

Recurs în interesul legii (CPP 1968). A se vedea Decizia nr. 1/2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite, redată în extras *supra*, la art. 352.

Legislație conexă: art. 50 alin. (1) lit. c) și art. 126 alin. (3) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3243/2022 (M. Of. nr. 1254 și nr. 1254 bis din 27 decembrie 2022).

^[1] Alin. (5) al art. 353 a fost abrogat prin art. 102 pct. 229 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (7) al art. 353 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 230 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (10) al art. 353 a fost introdus prin art. 102 pct. 231 din Legea nr. 255/2013.